

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Ради Оператора
системи електронних платежів
Національного банку України,
протокол від 27 березня 2024 року № 21
Зі змінами
протокол від 22 жовтня 2024 року № 23

**Система електронних платежів Національного банку України
(версія СЕП-4.1)
Загальні правила реалізації стандарту
ISO 20022, спільні для всіх інструментів**

**Частина 4. Обслуговування небанківських надавачів платіжних
послуг у СЕП
Додаток. Застосування до миттєвого переказу СЕП**

Версія 1.1

на 6 аркушах

2024

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат [36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000](#)
Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

V/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

ІСТОРИЯ ЗМІН

Дата	Версія	Опис
27.03.2024	1.0	Затверджено Радою Оператора СЕП, протокол від 27.03.2024 № 21. Зареєстровано 02.04.2024 за № В/57-0001/39968.
Вересень 2024	1.1	Додано роз'яснення щодо ведення «дзеркала» Рахунку учасника СЕП або Розрахункового рахунку в СА ННПП.

СКЛАЛИ

Назва підрозділу	ПІБ
Департамент інформаційних технологій Управління розроблення банківських інформаційних систем	Михайлова В.В
Департамент платіжних систем та інноваційного розвитку	Задорожна Н.В.

УЗГОДЖЕНО

Назва підрозділу	Посада	ПІБ
Департамент інформаційних технологій	Директор	Нагорнюк В.В.
Департамент платіжних систем та інноваційного розвитку	Директор	Поддєрьогін А.А.

Зміст

1.	Загальні відомості	3
1.1.	Стосовні документи	3
2.	Загальні умови виконання миттєвого переказу СЕП небанківськими надавачами платіжних послуг	3
3.	Облік МП СЕП в системі автоматизації ННПП.....	4
3.1.	Рахунки користувачів	4
3.2.	«Дзеркало» рахунку	4
4.	ННПП як учасник СЕП.....	4
5.	ННПП, який не є учасником СЕП	4
5.1.	Технологія виконання МП СЕП	4
5.2.	Облік МП СЕП, виконаних ННПП, на Розрахунковому Рахунку в обслуговуючому банку	5
6.	Обмеження роботи ННПП	6
6.1.	ASPSP – учасник СЕП	6
6.2.	ASPSP, що не є учасником СЕП.....	6

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до:31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

В/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

1. Загальні відомості

Даний документ визначає особливості обслуговування в СЕП небанківських установ – надавачів платіжних послуг (далі – ННПП) при виконанні миттєвого переказу СЕП (далі – МП СЕП).

1.1. Стосовні документи

Загальні принципи обліку обслуговування ННПП в СЕП наведені в документі «Загальні правила реалізації стандарту ISO 20022, спільні для всіх інструментів. Частина 4. Обслуговування небанківських надавачів платіжних послуг у СЕП» (далі – «Обслуговування ННПП»), додатком до якого є даний документ.

Даний додаток описує відмінності в застосуванні зазначених принципів обслуговування ННПП в СЕП, пов'язані з реалізацією миттєвого переказу СЕП. Якщо відмінності не зазначено, то положення «Обслуговування ННПП» застосовні до виконання ННПП миттєвого переказу СЕП.

Зміст і порядок отримання учасниками СЕП довідника небанківських надавачів платіжних послуг, що можуть виконувати МП СЕП (далі – Довідник ASPSP-МП), визначено в документі "Специфікації ISO 20022. Administration Proprietary Message (на рівні ЦОСЕП - агент) admi.998 «Адміністративне технічне повідомлення». Отримання нормативно-довідкової інформації про учасників миттєвого переказу СЕП».

2. Загальні умови виконання миттєвого переказу СЕП небанківськими надавачами платіжних послуг

1. Відповідно до двох схем обслуговування ННПП в СЕП, визначених документом «Обслуговування ННПП» (далі – «схеми взаємодії з СЕП»):

- ННПП, який є учасником СЕП, виконує МП СЕП з безпосередньою взаємодією з ЦОСЕП і розглядається як "учасник СЕП – інша установа";
- ННПП, який не є учасником СЕП (у документації СЕП – ASPSP), виконує МП СЕП через СЕП опосередковано, через обслуговуючий банк і через той самий Розрахунковий Рахунок в обслуговуючому банку, що й для СЕП (або його субрахунок).

2. Оскільки кінцевою метою впровадження МП СЕП є виконання миттєвого переказу СЕП всіма учасниками СЕП, то ННПП стратегічно повинен мати на меті забезпечити свою участь у виконанні МП СЕП незалежно від того, за якою зі схем взаємодії з СЕП він працює.

На першому етапі впровадження МП СЕП, поки участь у МП СЕП не є обов'язковою для всіх учасників СЕП, ННПП може вибирати термін підключення до МП СЕП на свій розсуд. Таким чином, у СЕП розглядаються дві модельні ситуації:

- ННПП виконує переказ через СЕП, але не виконує МП СЕП;
- ННПП виконує через СЕП усі види міжбанківських переказів, включаючи МП СЕП.

3. Необхідною умовою для підключення ННПП до функціоналу МП СЕП є доопрацювання ним свого програмно-технічного забезпечення і проведення тестування на стенді СЕП за програмою і методикою відповідно до схеми взаємодії з СЕП. Результати тестування мають продемонструвати, що реалізовані ННПП програмно-технічні рішення дають змогу виконувати миттєвий переказ СЕП у нормативно встановлений граничний час його виконання.

Якщо ННПП працює в СЕП через обслуговуючий банк, то зазначене тестування має бути проведене за участю ННПП і даного обслуговуючого банку.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до:31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

V/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

4. ННПП має дотримуватись регламенту виконання МП СЕП.

Зокрема, відповідно до регламенту роботи СЕП 24/7, ННПП має забезпечити цілодобове отримання МП СЕП на адресу своїх користувачів та надання відповідей про можливість / неможливість їх зарахування на рахунки отримувачів.

3. Облік МП СЕП в системі автоматизації ННПП

3.1. Рахунки користувачів

ННПП використовує один і той самий платіжний рахунок певного користувача для виконання як кредитового переказу, так і миттєвого переказу СЕП. Вимог щодо запровадження додаткового рахунку для окремого обліку МП СЕП не висувається.

За бажання, ННПП може організувати за одним рахунком користувача окремий технологічний облік кредитових переказів і миттєвих переказів для аналітичних цілей, управлінської звітності тощо, але за умови, що в бухгалтерському обліку всі перекази відображатимуться на одному й тому самому рахунку.

3.2. «Дзеркало» рахунку

Як вже зазначалося в документі «Обслуговування ННПП», ННПП відкриває в своєму балансі "дзеркало" рахунку:

- у разі участі ННПП в СЕП – «дзеркало» рахунку учасника СЕП в НБУ;
- у разі роботи через обслуговуючий банк – «дзеркало» Розрахункового Рахунку (2654) ННПП у банківській установі.

Впровадження миттєвого переказу СЕП не призводить до відкриття нових рахунків для відображення МП СЕП.

Усі розрахунки, які ННПП здійснює через СЕП, мають обліковуватися на одному й тому самому аналітичному рахунку – «дзеркалі» безвідносно до того, за яким інструментом СЕП (кредитовим переказом, миттєвим переказом СЕП, Forced Debit) вони були виконані. Окремий облік кредитового переказу і миттєвого переказу СЕП організовується шляхом реалізації додаткових аналітичних механізмів за умови фактичного відображення переказів на одному й тому самому рахунку.

4. ННПП як учасник СЕП

ННПП, що є учасником СЕП, виконує МП СЕП на тих самих засадах, що й банківські установи – учасники СЕП, з дотриманням викладеного в документі «Обслуговування ННПП». Додаткових особливостей виконання МП СЕП для ННПП не передбачено.

5. ННПП, який не є учасником СЕП

5.1. Технологія виконання МП СЕП

1. ННПП, який виконує переказ в СЕП через обслуговуючий банк, виконує МП СЕП через цей самий обслуговуючий банк за умови, що обслуговуючий банк є учасником МП СЕП.

Таким чином, на першому етапі впровадження МП СЕП розглядаються варіанти:

Обслуговуючий банк	ННПП
Не бере участь в МП СЕП	Не може виконувати МП СЕП, не може бути включений в Довід-СЕП

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

V/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

	ник ASPSP-МП з підпорядкуванням даному обслуговуючому банку
Учасник МП СЕП	Бере участь в МП СЕП, включений в Довідник ASPSP-МП
Учасник МП СЕП	Не має бажання або не готовий брати участь в МП СЕП, відсутній в Довіднику ASPSP-МП

Після набуття чинності нормативно-правовими актами, що вимагатимуть від усіх учасників СЕП участі в МП СЕП:

- варіант «Обслуговуючий банк не бере участь в МП СЕП» не існуватиме;
- ННПП буде повинен виконувати МП СЕП хоча б через один обслуговуючий банк, отже, в Довіднику ASPSP-МП буде присутній щонайменше один запис про даного ННПП.

2. Обслуговуючий банк і ННПП спільно реалізують технологію обміну повідомленнями МП СЕП, яка дає змогу ННПП виконувати роль Агента платника і Агента отримувача з обміном повідомленнями на ланцюгу «ННПП – обслуговуючий банк – ЦОСЕП»:

- відповідно до документу «Система електронних платежів Національного банку України (версія СЕП-4.1). Функціональний опис. Реалізація миттєвого переказу»;
- з дотриманням граничного часу виконання МП СЕП;
- з дотриманням викладеного в документі «Обслуговування ННПП».

3. ННПП може виконувати МП СЕП, як і кредитовий переказ через СЕП, через кілька обслуговуючих банків (тоді для даного ННПП в Довіднику ASPSP-МП присутні кілька записів з кодом ID НБУ даного ННПП і різними кодами ID НБУ обслуговуючих банків).

У такому разі:

- ННПП зобов'язаний в режимі 24/7 підтримувати зв'язок з усіма обслуговуючими банками та на їхні запити (надходження до ННПП миттєвого переказу у відповідь) негайно відповідати щодо можливості зарахування цього миттєвого переказу СЕП на рахунок користувача;
- в Довіднику ASPSP-МП визначається, який з наявних обслуговуючих банків (Розрахункових Рахунків) є пріоритетним для надсилання на нього МП СЕП;
- інші учасники спрямовують МП СЕП тільки до тих обслуговуючих банків, що вказані для даного ННПП в Довіднику ASPSP-МП, і визначають, який із цих рахунків є пріоритетним для надсилання МП СЕП, за зазначеним знаком.

У загальному випадку ознака пріоритетності для кредитового переказу СЕП і для МП СЕП може не збігатися.

4. На першому етапі впровадження МП СЕП, коли в нормативній базі відсутня вимога до всіх учасників міжбанківського переказу брати участь в МП СЕП, ННПП не зобов'язаний виконувати МП СЕП через всі обслуговуючі банки, в яких у ньому відкрито рахунки.

5. Коли учасники МП СЕП здійснюють повернення, відкликання коштів за здійсненим миттєвим переказом СЕП, застосовують до нього інструмент Exceptions and Investigations, то маршрут проходження цих повідомлень (вибір обслуговуючого банку та ланцюга посередників) має збігатися з маршрутом проходження самого миттєвого переказу СЕП.

5.2. Облік МП СЕП, виконаних ННПП, на Розрахунковому Рахунку в обслуговуючому банку

Миттєвий переказ СЕП, виконаний користувачами ННПП, відображається на тому самому Розрахунковому Рахунку (2654) в обслуговуючому банку, що й інші види переказу користувачів даного ННПП через СЕП, виконані через даний обслуговуючий банк.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

B/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00

6. Обмеження роботи ННПП

Загальні засади обмежень роботи ННПП викладено в розділі «Обмеження роботи ASPSP» документу «Обслуговування ННПП».

Проте з урахуванням цільового призначення МП СЕП та вимог щодо цілодобової роботи МП СЕП номенклатура видів блокувань істотно скорочена порівняно з блокуваннями, визначеними для кредитового переказу, а саме, не вводяться види блокувань, що залежать від напрямку руху та категорій учасників (див. документ «Загальні правила реалізації стандарту ISO 20022, спільні для всіх інструментів. Частина 5. Обмеження на роботу учасників у СЕП. Додаток. Застосування до миттєвого переказу СЕП», далі – документ «Обмеження»).

Фактично причиною заборони виконання миттєвого переказу СЕП для ННПП можуть бути тільки обмеження щодо його діяльності, установлені відповідно до нормативно-правових актів.

6.1. ASPSP – учасник СЕП

До ASPSP, що є учасником СЕП, застосовуються такі самі обмеження, як і до банківської установи (див. документ «Обмеження»), крім зупинення власних видаткових операцій.

6.2. ASPSP, що не є учасником СЕП

Флаги блокування в Довіднику ASPSP-МП встановлюються, як і в Довіднику ASPSP, для пари «ННПП – його обслуговуючий банк». Таким чином, може бути заблоковане виконання МП СЕП через один з розрахункових рахунків ННПП, і це не впливатиме на виконання цим ННПП миттєвих переказів СЕП через інші розрахункові рахунки.

Набір можливих флагів блокування:

Початкові платежі:

Назва блокування	Сутність
"Дозволені всі"	відсутні обмеження
"Заборонені всі"	усі <i>pacs.008</i> , які даний Обслуговуючий банк направляє до ЦОСЕП і які містять платежі від даного ННПП, відхиляються незалежно від їх змісту.

Платежі у відповідь:

Назва блокування	Сутність
"Дозволені всі"	відсутні обмеження
"Заборонені всі"	усі <i>pacs.008</i> , які інші учасники МП СЕП направляють на адресу даного ННПП через даний Обслуговуючий банк, відхиляються незалежно від їх змісту

Ці обмеження не впливають на *pacs.028* і на *pacs.002* МП СЕП, які стосуються платежів ННПП і які Обслуговуючий банк направляє до ЦОСЕП.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шабан Олексій Володимирович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000150F0000F08C0000
Дійсний до: 31.07.2025 10:20:41

Національний банк України

В/57-0001/141765
від 12.11.2024 18:00